

ELŐFIZETES
HELYBEN ES VIDÉKEN
 Egy évre ... 180 Lei.
 Fél évre ... 90 Lei.
 Egy negyed évre 45 Lei.
 Egy hóra ... 15 Lei.

Hirdetések
 árazás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült,
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 388.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvárdul Rogelo Ferdinánd I. (Jósef főb.-ni) 39)
 TELEFON-SZÁM: 388.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Kedd, szeptember 13.

Hadinyereség- és jövedelem-adó.

(A hadinyereség-adó felszámolási bizottság elvi jelentőségű állásfoglalása.)

Ez év március havában az aradi pénzügyigazgatóság közel ezer olyan adózónak mondotta fel adóját, akiket a pénzügyigazgatóság az 1919. évre a jövedelem és vagyon adóval, illetve az 1918. évre hadi nyereségadóval rótt meg. A pénzügyigazgatóság kimondotta, hogy ahol méltánytalannak mutatkozott, az ezen évekre megállapított adó — a kereseti és vagyoni viszonyok változásának figyelembevételével — egyszerűen ugyanezen összegekben irassanak elő a következő évre. Az 1920. évre vonatkozó jövedelem és vagyonadók, illetve az 1919. évre vonatkozó felmondott adók tárgyalását s megállapítását ma kezdte meg Aradon a felszámolási bizottság, amelynek előadója Inczedy Ákos pénzügyi titkár és elnöke Blaskovics János volt. A szükséges részletes felvilágosításokat a pénzügyigazgatóság a legelőzékenyebben közölte s az adózók előzetes tájékozódottságának tudható be a tárgyalás sima és gyors lefolyása. A legtöbb adózó ügyvéd által képviseltette érdekeit.

A mai tárgyalás alkalmával a bizottság az előző tárgyalásokon állandó vitára alkalmat adó, de el nem döntött, pedig majdnem minden hadiadózót érdeklő kérdésben foglalt el elvi álláspontot. A jelenleg érvényben levő adótörvény ugyanis oly intézkedéseket tartalmaz, hogy a jövedelem-adóalap összegszerű megállapításánál levonásba hozhatók nemcsak az adóévet megelőző, vagy is az adóévben tényleg kifizetett egyenes adók, hanem levonásba hozható az előző évre megállapított hadinyereségadó is. A hadinyereségadó levonhatóságának jogosságát ugyanis a felszámolási bizottság eddig következetesen és minden alap nélkül megtagadta.

Dr. Molnár Oszkár ügyvéd egy Piata Avram Jancu (Szabadság-téri) kötött és szövött áru kereskedőt képviselt a mai tárgyaláson. Dr. Molnár a kereskedőnek mintegy 100 ezer leire javasolt jövedelemadó alapján levonásba kérte hozni az illető kereskedő terhére az előző évre megállapított 100 ezer korona hadinyereségadót. Törvényre alapított kérelmében ugyancsak a törvénnyel kapcsolatban kimutatta azt, hogy a törvény sokat vitatott intézkedését a Consiliul Dirigent első számú dekrétuma átvette, következésképpen érvényben levő törvényintézkedésről van szó, amely a kérelemre alkalmas mazandó. A kérelem teljesítése

ellen az előadó oly álláspontot foglalt el, hogy levonásnak éppen a törvény értelmében nincs helye és amennyiben elvileg megengedhető volna is a levonás, ez csupán azon hadinyereségadóra vonatkozólag alkalmazható, amely tényleg be is fizettek. A bizottságot dr. Molnár ügyvéd jogi állásfoglalása győzte meg s ennek eredményeként a kérdéses ügyben a jövedelemadóalap terhére tényleg levonta a bizottság a kért összeget.

Nyugdíjba megy az árelenőrző bizottság elnöke.

(Dr. Pavellanu táblabíró beadta a nyugdíjaztatás iránti kérvényét.)

Szezációja van az aradi királyi törvényszéknek. Dr. P. Pavellanu táblabíró, az aradi királyi törvényszék keretében működő árelenőrző bizottság elnöke beadta nyugdíjaztatása iránti kérvényét a timisoarai tábla elnökéhez. Az Aradi Közlöny munkatársai ma beszélgetett dr. Pavellanu táblabíróval, aki távozásáról a következőket mondotta:

— Tényleg már a négyheti szabadságom megkezdése előtt beadtam nyugdíjaztatásom iránti kérvényemet, remélve, hogy az szabadságom lejártáig el is lesz intézve. Nagyon sokat dolgoztam az utóbbi időben és az idegeim abszolúte kimerültek. Ügyvédi gyakorlatot akarok folytatni Bucarestben, ahova különben is minden összeköttetésem fűz.

— Dr. Pavellanu táblabíró több mint egy esztendeig volt az aradi árelenőrző bizottság elnöke. Ez idő alatt bámulatos energiájával, tudásával és pártatlanságával viv-

Igy a bizottság a további tárgyalásoknál is levonásba fogja hozni a megállapított hadinyereségadót és pedig tekintet nélkül annak, kinem egyenlített voltára. A bizottság állásfoglalása főleg a kereskedőket érinti előnyösen, mert ez elv alkalmazása mellett az adó megállapításánál lényeges redukálások érhetők el. A hangulat a javaslatok számszerűsége-re vonatkozólag általában az, hogy azok megközelítik a reális viszonyokat.

ta ki magának a nagyközönség elismerését. Dr. Pavellanu, mikor Aradra jött, még egy szót sem beszélt magyarul és a már nem teljesen fiatal táblabíró vasszorgalommal kezdett hozzá a magyar nyelv elsajátításához, hogy a tárgyalásokon ne kelljen tolmácsot használnia és anyanyelvükön könnyebben előadhassák a vádlottak védekezésüket. A táblabíró erélyes intézkedésekkel nyult bele az árdrágítások fertőjébe és munkáját legtöbbször siker koronázta. Az illetékes körök véleménye szerint dr. Pavellanu távozása még nem befjezett tény, mert biznak benne, hogy Marta timisoarai táblaelnök nem fogadja el ennek a kiváló jogásembernek távozása iránti kérelmét. Azt is beszéljük, hogy távozása esetén feltétlenül állami ügyvéddé nevezné ki a kormány szolgálatának jutalmául. Abban az esetben, ha Pavellanut nem sikerül maradásra bírni, úgy helyette Oroseanu táblabíró lesz az árelenőrző bizottság elnöke.

Bécsi hír magyar mozgósításról.

(Bothlen István nyilatkozata.)

BÉCS. A Neues Wiener Journal bécsúj helyi jelentést közöl, amely szerint oda olyan hírek érkeztek, hogy Magyarországon elrendelték a részleges mozgósítást s hogy eddig négy korosztályt hívtak be.

BUDAPEST. A Magyar Távirati Iroda illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján a bécsi lap híréhez a következő kommentárt fűzi: Szemen szedett valótlanosság magyar mozgósításról terjesztett hír. Budapesten nemzetközi katonai ellenőrző bizottság működik, amelynek elsősorban tudnia kellene a mozgósításról.

SOPRON. Az osztrákok újból megszállták királyhidát. A közsé-

gi jegyzőt bántalmazták és elhurcolták, mert kivonulásuk után nemzeti zászlót tüzött ki.

PÁRIS. A Journal des Débats írja: Londonban az hírek, hogy a magyarok hatalmas hadsereggel betörni készülnek Ausztriába. Alulról az osztrák kormány elhagyja Bécsét, hogy az antant főhadiszállására vonuljon.

BUDAPEST. A feuti hírhez a Magyar Távirati Iroda a következő megjegyzést fűzi: A magyar haderőt a béke értelmében a minimumra le kellett szállítani. Éppen csak a belső rend fenntartására elegendő haderőt hagytak meg.

BUDAPEST. Gróf Bethlen Ist-

ván magyar miniszterelnök nyilatkozott egy újságíró előtt. Két váddal illetek, mondotta. Az egyik az, hogy a magyar kormány összeköttetésben áll a felkelőkkel, a másik pedig az, hogy nem akar ellenük teljes erővel eljárni. Mindenki tudja, hogy Friedrich István, a legintranzenzensebb ellenzék vezére meg akarja bukztatni a kormányt. A kormány hivatalos álláspontjával szemben groteszk állítás az, hogy ezzel a politikussal és társaival akármilyen összeköttetésben állhatnánk. Vissza kell utasítanom azt a vádat is, mintha a kormány nem akarna a rendzavarókkal szemben erélyesen eljárni. Köztudomásu, hogy mindent megtettünk, hogy megakadályozzuk az oda nem való elemeknek Nyugatmagyarországra való özönlését. Hogy ez teljesen nem sikerül, annak az ottani erdős terep és a sokoldalú vasuti hálózat az oka. Így volt csak lehetséges, hogy a rendzavarók az elkecseregett lakossággal együtt helyi ellentállást fejtettek ki. Megállapítást nyert, hogy a rendet csendőrségünk tartotta fenn. A második zónában ilyen szervezetek már mincsenek, sőt vezérek is eltávoztak. Ferrario olasz tábornok konstataulta, hogy a reichségi támadást a falu fegyveres lakossága intézte. Hazugság az, mintha magyar katonaság is részt vett volna benne. A magyar kormány jól ismeri a nagyhatalmak felfogását. A magyar kormány békét és rendet akar és ezért öngyilkosság volna olyat tenni, amely a világot szerencsétlen, rettenetesen üldözött országunk ellen hangolhatná. Csak azért tartottuk megszállva a második zónát, hogy biztosítsuk az Ausztriától nekünk járó követeléseinket. Örültség lett volna, hogy jogos akciónkat zavargásokkal és felkelésekkel kössük össze. Kijelentettük, hogy minent megteszünk, ami hatalmunkban áll, hogy a nemzetközi katonai misszióval együtt megtisztítsuk az egész területet azt is, amelyet kiirtottunk. A kormány békét akar és szigorúan betartja a trianoni békét, csak azt kéri, hogy jogát előtelet nélkül elismerjék.

— **Báró Kürthy Lajos meghalt.** Budapest. Báró Kürthy Lajos, a közlelmezési hivatal volt főnöke a Nemzeti Kaszinóban vacsora után agyszélhűdésben hirtelen meghalt.

LEGUJABB.

Az antant újabb jegyzéke.

PÁRIS. A nagykövetek konferenciája a párisi magyar követhozat jegyzéket intézett, amely a következőket tartalmazza: A magyar bandák és magyar reguláris csapatok egyes részei által a nyugatmagyarországi megyékben elkövetett erőszakosságokért a magyar kormány viseli a felelősséget. A jegyzékben ezután a nagyköveti konferencia felszólítja a magyar kormányt, hogy Nyugatmagyarország mindkét zónáját őrítse ki. Abban az esetben, ha Magyarország ezt megtagadná és eddigi álláspontja mellett maradna, büntető intézkedésekre kerül a sor, hogy a trianoni béke végrehajtását biztosítsák.

BUDAPEST. A budapesti szikratáviró állomás szikratáviratot fogott fel, amelyet Schober osztrák kancellár intézett az antant-hoz. A szikratáviratban azt mondja, hogy Magyarország magatartása nem változott meg és ezzel hadat üzen az antantnak és Ausztriának. A kancellár távirata tele van a szitkok és rágalmak özönével.

BUDAPEST. A magyar kormány az antant jegyzékére a következő válaszigyzéket adta át az antant budapesti képviselőinek: A magyar kormány megállapítja, hogy a nagykövetek tanácsa első sorban ellenséges információkra alapítja véleményét, amelyeket Magyarország ellenségei szolgáltatottak. A kormány nem tagadja, hogy nem átengedett területről származó egyének is belopództak Nyugatmagyarország területére, hogy résztvegyenek a lakosság felkelésében. A kormány pillanatig sem késett rendszabályok kibocsátásával, amelyek megakadályozzák az idegen elemeknek a szóban forgó területre való beözönését. Az a felfogás, amely szerint a magyar hatóságoknak módjukban van megakadályozni, hogy idegen személyek e területre belopódzhassanak, téves. Így a mentelmi jogot élvező Friedrich István képviselő büntetendő cselekményt még nem követett el, magyar területen való tartózkodásában nem akadályozható meg és Friedrich erősen ellenzéki programja nem ad törvényes alapot az ellene való eljárásra, tehát büntetlenül mehetett Nyugatmagyarországba. Mihelyt a kormány értesült ottlétéről, haladéktalanul felszólította a terület elhagyására, aminek Friedrich eleget is tett. A kormány jószándéka nem vonható kétségbe, tehát elhárítja magáról a felelősséget. A kormány hálával van a nagykövetek tanácsa ama gondoskodásáért, amelyet a Baranya kiűritések Magyarországra jogos igényei iránt tanúsított. Megjegyezi azonban, hogy a kiűrités nem teljes és hatóságai mind a mai napig nem irták alá a

Zár alá vett aradmegyei község.

(A megyei közigazgatási bizottság ülése.)

Ma délelőtt tartotta Aradmegye közigazgatási bizottsága Radu Pancu prefektus elnöklésével szeptemberi ülését. A prefektus üdvözölte az ujonnan kinevezett bizottsági tagokat, akik a következők: Dr. Bodi pecicai országgyűlési képviselő, dr. Costina Jenő jószáshelyi képviselő, dr. Ardelean Kornél chisineui (kisjenői) szenátor, és Marsieu socodori (székudvari) lelkész és szenátor.

Ezután dr. Beles Jenő alispán beszámolt arról, hogy a megyei közbiztonsági állapotok a legutóbbi hónapban sokkal jobbak voltak, mint azelőtt. A közigazgatás minden faktora a legjobb eredménnyel működött az elmúlt hónapban. Megemlékezett még Arad illusztris vendégeiről: így Nicolae királyi hercegről, Averescu miniszterelnökről, Petroviciu közgazdasági és Argatuianu belügyminiszteréről.

Margineantiu Titus pénzügyigazgató havi jelentésében elmondta, hogy a direkt és indirekt adók szépen folytak be. Tisztán a pecicai és curticii vámok jövedelme több, mint egy millió lejt tesz ki.

Moldovan József tanfelügyelő bejelentette, hogy a tanítás jobb eredményt mutatott fel, mint az elmúlt tanévben. Azonban sajnálattal tapasztalta, hogy egyes iskolákban a köztisztaság és az épületek állapota nem kielégítő. A felekezeti iskolákban meggyőződött arról, hogy a román történelmet és földrajzot vagy egyáltalában nem tanítják, vagy csak hiányosan. A román nyelvet, melynek tanítása kötelező, számos iskolában nem tanították.

Dr. Bradean Athanasz, megyei főorvos a járványos betegségek ellen való védekezés fon-

kiürítési jegyzőkönyvet. A kormány kijelenti, hogy kész eleget tenni a békeszerződés határozmányainak és hajlandó a kiűritést tovább folytatni.

Hegedüs Lóránt távirat.

BUDAPEST. Hegedüs Lóránt magyar pénzügyminiszter legszűkebb környezetében kijelentette, hogy belefáradt a munkába, pihenése után is kimerültnék érzi magát és aligha lesz abban a helyzetben, hogy azt az egy esztendő, amelynek lezolgáltatására vállalkozott, kitöltse. Nincs kizárva, hogy Hegedüs a költségvetési vita előtt távozik helyéről azért, mert a kisgazdák több pénzügyi törvény, köztük a szeszadóról szóló törvény, revíziójáért mozgalmat indítottak. Hegedüs utódjául Kállay Tibort emlegetik.

Letartóztatások a kivitteli engedélyek miatt.

BUDAPEST. Az államrendőrség a kivitteli engedélyek körüli visszaélések miatt Esküdt Lajos Máv. irodakezelőn, nagyatádi Szabó István miniszter magánitkárán kívül letartóztatta dr. Szunyogh Mihály volt képviselőt, Mengele Lajos mérnököt, Tomori

Angela tanárnőt, dr. Kenedi fatermelőt, Brezina Gyula cserzőbizományost, dr. Landesmen István nagyvágót, Jubányi József kereskedőt, dr. Bencze József ügyvédet, Pirkner Brunót, a vendéglősök beszerzési csoportjának főtisztviselőjét és dr. Kakucsai László miniszteri segédfogalmazót.

Angela tanárnőt, dr. Kenedi fatermelőt, Brezina Gyula cserzőbizományost, dr. Landesmen István nagyvágót, Jubányi József kereskedőt, dr. Bencze József ügyvédet, Pirkner Brunót, a vendéglősök beszerzési csoportjának főtisztviselőjét és dr. Kakucsai László miniszteri segédfogalmazót.

Angela tanárnőt, dr. Kenedi fatermelőt, Brezina Gyula cserzőbizományost, dr. Landesmen István nagyvágót, Jubányi József kereskedőt, dr. Bencze József ügyvédet, Pirkner Brunót, a vendéglősök beszerzési csoportjának főtisztviselőjét és dr. Kakucsai László miniszteri segédfogalmazót.

Leszurta az apját.

Márk Aurél Calea Zimandului (Zimándi-ut) 15. szám alatti lakos az aradi hadkiegészítő-parancsnokságnál teljesít katonai szolgálatot. Márk tegnap este a szokottnál későbbben tért haza és apja, Márk István 58 éves földműves felelősségre vonta kérésé miatt. Márk megtagadta a felvilágosítást, majd amikor apja ismételtén számon kérte kimaradásának okát, Márk Aurél felingerülten kirántotta bajonettjét és apját kétszer mellbeszurta. Márk azután elmenekült hazulról. Az esetet bejelentették az aradi államrendőrségen, ahonnan dr. Kabdehó György rendőrorvos és Popoviciu ügyeletes rendőrtiszt kimentek Márk István lakására és a súlyosan megsérült embert beszállított-

ták a megyei kórházba. Márk Aurél ügyében most az aradi térparancsnokság folytatja a nyomozást.

HIREK.

Parkünnepély.

Borongós, őszi hangulatban tartotta a hadiárva- és gyámolító egyesület tegnap délután a Parcul Eminescu (Baross-parkban) ez évi parkünnepélyét. Meg kell állapítanunk, hogy a rendezőség nem törekedett olcsó hatásokra és a sátrak előkelő hölgyközönsége a legnagyobb buzgalommal és odaadással állt a jólékonyság szolgálatába. Az idén már nagyon sok parkünnep volt és talán ez volt az oka, hogy dacára a nemes célnak, feltűnően kevés számú közönség vett részt az ünnepségen. Akik viszont ott voltak, azt sem tudták, hogy melyik sátorban keressenek szórakozást. Volt cukrászda, ahol dr. Marcus Mihályné, Graur kapitány nővérével együtt szolgált ki a közönséget, Calniceanu Aurél né virágos boltja, Goldis Lászlóné utasági csárdája, a tombola sátor, ahol Pa tatánné vezélése mellett Ilanáné, Pap Flóri, Raicu Flóri, Herbal és Strailescu nővérek intézték a sorsolást, mind-mind szép látogatottságnak örvendtek. A borsátorban olcsón mérték a különö hegy-aljai borokat Lázár Constantinné, Micula Vazuhé és Covaceviciu Médi. Külön kell megemlékeznünk dr. Nichi Lázárról, a Kulturpalota agilis igazgatójáról, aki a fizető pincér szerepét töltötte be fáradhatatlan szorgalommal a cukrász sátorban.

— **Megszűnt lap.** Az Oradea-maren megjelenő „Szabadság” című politikai napilap egyelőre megszűnt. Az utolsó szám szombaton jelent meg, amelyben Marót Sándor felelős szerkesztő ragyogó tollal megírt cikkben bucsuztatja el az ötven esztendő lapot, amely mindenkor a szabadelvűség és a magyarság harcosa volt. A lap megszüntetése technikai és egyéb nehézségekre vezetendő vissza. A volt lap beolvad a „Nagyvárad” című lapba, amely ezentúl nagyobb terjedelemben jelenik meg.

— **Bejelentési összerás.** E hó 13-án kedden jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Nicolae Gligorescu, I. Decembrie Mircea Stănescu, Dim. Bolinteanu és Calea Radnei (Munkácsi, Verböcy, Fa, Szél, Arany J.-utcák és Radnai-ut) II. rendőrkerületben: Str. Piata Plevnei (Árpád-tér és Str. Soarelui (Zoltán-utca.) III. rendőrkerületben: Str. Pionerilor (Kosárutca). IV. rendőrkerületben: Str. Miron Costin (Gróf Leiningen-utca).

— **Kifizetik a forradalmi pénzküldeményeket.** A bucarestii posta-vezérigazgatóság ma érdekes rendeletet küldött az aradi főpostahivatalnak. A rendelet arról szól, hogy a posta-vezérigazgatóság intézkedése szerint azokat a postalványokat, amelyek az 1918 november 1. után feladott koronaösszegekről szólnak, a postahivataloknak a mai naptól kezdve folyósítani kell. A rendelet értelmében a kifizetés természetesen leiben történik a törvényileg megállapított 1:2 arányban.

— Két lei egy kiló hus Aradon. A mai piac meglepetéssel szolgált az aradi háziasszonyoknak. Több ízben emlékezett meg már az Aradi Közlöny arról, hogy az Arad környékbeli községekben mennyire leszállott a hus ára. Ma Aradon egyes mészárosoknál 2 lei volt egy kiló marhahus. Érdekes körülmények okozták a husárak esését. A bórarak az utóbbi időben körülbelül negyven százalékkal emelkedtek, úgy, hogy a legutóbbi hetipiacon egy aradi hentesmester egy 80 leiert vett borjunak a bőrét másnap 90 leiert adta el. Az aradi hentesmesterek ma már a szarvasmarha vagy a borju bőrén rendszeren megkeresik az állat árát. Így könnyen adhatják a hust olcsón.

— Házasság. Salamon Vilma Timisoara (Temesvár), Kárász Emil Arad e hó 11-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett).

— Két fényképet! Vátiánu Aurél az aradi repatriáló hivatal főnöke ma a következőket mondotta az Aradi Közlöny munkatársának:

— A központi repatriáló hivatal tudvalevőleg azért állították fel, hogy hatóság ellenőrzést gyakoroljon a repatriáltak felett. Eppen ezért két fényképet kell beküldenie minden repatriálást kérvényezőnek, amely egy ott maradt a hivatal albumában, mint egy ellenőrzésképpen, egyen pedig visszaküldenek az elintéztett kérvényre ragasztva. Felhívom tehát azokat, akik augusztus 1- előtt adták be hozzám kérvényüket és mindössze egy fényképet mellékeltek és mindaddig ügyükről semmi hírt nem kaptak, jelentkezzenek még egy fényképpel saját érdekükben minél előbb a repatriáló hivatalban.

— Tizenhárom sarlach egy napon. Csak szombaton jelentette az Aradi Közlöny, hogy néhány napig a városi orvosi hivatalban nem jelentettek be sarlachmegbetegedést. Örömmel állapítottuk meg azt, hogy a városi főorvos által kiadott szigorú egészségügyi rendeleteknek látható eredménye van. Ma azonban megdöbbentő szám cáfolta meg a szombati jelentést. Vasárnap és hétfőn tizenhárom sarlach és egy fűszermegbetegedés történt Aradon.

— A Rosenblüh-féle betörés tettesei Aradon. A timisoarai államrendőrség ma átszállította az aradi ügyészségi fogházba a Rosenblüh-féle betörés tetteseit. A betörők belmerő vallomását jegyzőkönyvbe vették.

— Öngyilkos lett, mert nem vették fel az egyetemre. Budapest. Herzfeld Dezső papírnagykereskedő 19 éves fia mérgeggel megölte magát, mert nem vették fel az egyetemre.

— Szathmáry Etelka értesíti az érdekelteket, hogy a tánciskolai jelentkezéseket felveszi lakásán: Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 9. sz. alatt délután 4-5-ig.

— Szerencsétlenségek a megyében. Tegnap Kisiratos aradmegyei községből az aradi központi kórházba szállították Vig Margit 15 éves leányt, akit egy ló meg rugott, melynek következtében igen súlyos belső sérüléseket szenvedett. A leány ma reggel a kórházban meghalt. — Chislienu (Kisjenő) község előjáróságára ma reggel telefonon jelentette az aradi királyi ügyészségnek, hogy egy szerencsétlenség következtében ott egy gyermek meghalt. A szerencsétlenség részleteit eddig nem közölték.

— Kisiklott expresszvonat. Strassburg. A lyoni expresszvonat kisiklott. A kisiklás következtében 25 utas meghalt és 60 megsebesült.

— Súlyos árdrágítási ítéletek. Az aradi királyi törvényszéken működő ár-ellenőrző bizottság ma Pavelianu táblabíró elnöke alatt több élelmiszerkereskedő ügyét tárgyalta és a rendes napiárak túllépésért 2000-4000 leig terjedő pénzbírságra ítélte őket.

— Massaryk a tótföldön. Prága. Massaryk, a cseh köztársaság elnöke szeptember 15-én megkezdte két hétre tervezett tótföldi útját és Pozsonyon kívül meglátogatja a jelentősebb városokat. Az elnök utazása összefüggésben van a nyugalmagyarországi eseményekkel.

— Dr. Fekete Andor ügyvédi irodáját Targul-Muresen (Marosvásárhelyt) újból megnyitotta.)

— Sinfeinnek éhségstrájkja. London. Négy százhusz sinfeinista a fogságban éhségstrájkot kezdett Angol kormánykörökben a sinfeinisták választás végérvényes visszautasításnak tekintik a kormány ama javaslatára, hogy Irországnak a dominion helyzetét biztosítsák. A helyzet rendkívül komoly.

— Öngyilkossági kísérlet gázzal. Formanek Anna cselédeány a Bul. Carol I. (Erzsébet királyné körút) 11. szám alatt tegnap este szobájában öngyilkossági szándékából nyitva hagyta a gázcsoport. A házbeliek idejekorán észre vették a tettet és megakadályozták, majd bejelentették az esetet a rendőrségnek. Dr. Kerpe Vilmos orvos és Popoviciu ügyeletes rendőrüszl kiszálltak a helyszínre és az eszméletlen leányt beszállították a megyei központi kórházba. Állapota bár nem életveszélyes, de annyira súlyos, hogy kihallgatása ezideig nem volt lehetséges.

Még nem lehet felmondani.

(Ujjalakítják a lakbérleti bizottságot.)

Az új lakbérleti törvény természetesen lehetetlenné teszi jelenlegi formájában az aradi járásbírói bizottságot. Ebben a kérdésben az Aradi Közlöny munkatársa ma illetékes helyről a következő felvilágosítást kapta:

— A lakbérleti hivatalt életbeléptető legújabb miniszteri rendelet értelmében hatályon kívül helyezték az összes rendeletek, amelyek lakásügyekkel és így lakás felmondással foglalkoztak. Csupán egy királyi dekretumot hagyott hatályban az új rendelet, amely a múlt év novemberében kelt. Most már tehát az új rendelet értelmében, miután hatályon kívül helyezték az összes régebbi rendeletek, hatályon kívül helyezték a lakás felmondásokra vonatkozó korlátozásokat kimondó rendeletet is. Viszont az új rendelet hatályában nem érintett nevezett királyi dekretum utolsó bekezdése alapján érvényesek mindazok a rendelkezések, amelyek a szóbanforgó rendelettel nem ellenkeznek. E királyi dekretum interpretálása szerint tehát nem helyezték

hatályon kívül a lakásfelmondásokat korlátozó és felmondásokra vonatkozó korlátozásokat tartalmazó rendeletek sem. Minthogy így a felmerült ellentétes intézkedések még mindaddig felsőbb helyről nem nyertek elintéztést, az aradi járásbírói bizottság egelőre felsőbb utasítások alapján a régi törvények alapján ítélik.

Ítélet előtt a Tisza-per.

(Öt hónapig tartott a tárgyalás.)

BUDAPEST. Öt hónapig tárgyalta a budapesti büntető törvényszék Gado István elnöke alatt azt a nagyszabású büntető, amelyben gróf Tisza István meggyilkolása miatt vontat felelősségre a bíróság Kéri Pált, Fényes Lászlót és társait. A tegnapi főtárgyaláson az elnök Gado István lezárta a nagy per aktáit és enunciólta a bíróság ama határozatát, amely szerint a bíróság a főtárgyalás megszakítása nélkül ítélethozatalra vonul vissza. A főtárgyalásról felvett jegyzőkönyv 5600 oldalt tesz ki, a büntető tanácsban levő bírák külön feljegyzései pedig vaskos kötetre rugnak. A főtárgyalás folyamán az ügyész, védők és a vádlottak részéről 185 semmisségi panaszt jelentettek be. A bíróság az ítélet napok múlva hirdeti ki s az ítélet jogkörét valószínűleg előszóval adja elő.

Tanulmányozzák a pellagrát.

(Aradmegye orvosait összehívják.)

Dr. Babes, a cluji egyetem orvosi fakultásának tanára tegnap Aradra érkezett, hogy a Románia területén annyira elterjedt pellagra betegséget tanulmányozza. Ezzel kapcsolatban megbeszélést folytatott dr. Brudean Athanas megyei főorvossal. Elhatározták, hogy a megye orvosait megbeszélésre hívják össze, akiknek dr. Babes legutóbbi kutatásairól előadást fog tartani. Dr. Brudean főorvos a pellagra ellen való védekezés fontosságáról a következőket mondotta:

— A pellagrát főleg a földművesek a dohos, romlott kukorica fogyasztása következtében kapják. De megkaphatják azok is, akik egészséges, jó kukoricát fogyasztanak igen nagy mértékben. Így Aradmegyében Sebis (Borossebes) és Gurahont (Honc) valószínűleg „malás” vidékek, mert itt a lakosság főterménye és elege a kukorica. Itt van a legtöbb pellagra. A pellagrától súlyos gyomor és bélbetegségeket lehet kapni, sőt elhanyagolás esetén elmebaj a betegség következménye. Románia nagy kukoricatermelő állam lévén, a védekezés tehát ez ellen a betegség ellen elsőrendű fontossága.

Dr. Babes tegnap meglátogatta a központi kórházat, ma pedig továbbutazott Timisoarára, hogy ott is tanulmányozza a város és a megye pellagra betegeit.

Közigazdaság.

A valutapiac.

Szeptember 12. Aradi valutaárak: Dollár 97, márka 99, sokol 1'25, dinár 1'78, magyar korona 0'25 osztrák korona 0'10, francia frank 7'25.

Zürichi nyitás: Berlin 575, New-York 582, London 2510, Prága 705, Budapest 130, Zágráb 285, Bucuresti 550, Varsó 15, Bécs 57, osztrák lebelégyezett korona 47.

Budapesti nyitás: Dollár 449, francia frank 3400, márka 437, lira 1920, osztrák korona 34, lengyel márka 12'5, leu 458, szokol 39'5, dinár 790.

Bécsi nyitás: Sokol 1620, dinár 2500, magyar korona 301, lengyel márka 33'5, lira 5775, leu 1310, angol font 4975, dollár 1225, márka 13'5.

Zürichi zárlat: Berlin 550, New-York 582, London 2172, Páris 4270, Milano 2490, Prága 702'5, Budapest 130, Zágráb 290, Bucuresti 550, Bécs 55.

Budapesti zárlat: Napoleon d'or 1575, dollár 445, osztrák korona 34'40, márka 445, lira 1935, rubel 34'5, leu 460, sokol 543, dinár 790, lengyel márka 12.

Bécsi zárlat: Sokol 1610, dinár 2480, magyar korona 298, lengyel márka 35'5, lira 4700, leu 1250, angol font 5050, dollár 1333, francia frank 9900, svájci frank 22950, márka 1300.

— Az Aradi Polgári Takarékpénztárnak újabb fuziója. Az Ujszentannai Első Takarékpénztár vasárnap mondotta ki az egyesülést az Aradi Polgári Takarékpénztárral, illetve a beleolvadást az Aradi Polgári Takarékpénztár r. t. ujszentannai fiókjába. E fuzióval kapcsolatosan az Aradi Polgári Takarékpénztár r. t. a közel jövőben alaptőkéjét oly arányban fogja emelni, hogy az Első Ujszentannai Takarékpénztár részvényeit 1:1 arányban kicserélhesse. Az Aradi Polgári Takarékpénztárnak Arad vidéke minden nevezetesebb községében, így: Almáskamaráson, Aradszentmártonban, Ujszentannán, Eleken és Ujaradon vannak fiókjai.

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

BUCARESTBE utazom kedden este, utlevél visumokat közismert pontossággal eszközölk. Első visum 70 lei, minden további 50 lei. KELET hírlapiroda.

Ujabb szállítmány :: **WOLFNER-TALPAK és Century sevrók érkeztek Steiner Testvérek** borkereskedésében Calea Banatului (Asztalos Sándor-utca) 2. szám. 3527

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, akik felejtethetetlen felelősséggel végtisztességén résztvettek, ravatalára koszorút, csokrot küldtek, avagy részvétüknek egyéb uton kifejezést adva végtelen fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, fogadják ezúton is hálás köszönetünket.

Arad, 1921. szept. 13.

11128 Gheorghe Stefu és családja.

Apró hirdetések.

üdvözlő az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 75 bani.

Vastagabb betűkkel 1 lei 50 bani.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 7 lei 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

"VARVA-VÁROM" jellegű levél van Wallinger hirdetőjében. 11124

Aikalmazás.

BEJÁRÓ FŐZŐNŐ azonnali belépésre ajánkozik. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11122

APOLÓNÉK, masszírozónéknak ajánkozik kórházakban volt szülésznő. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11122

HÁZVEZETŐNÉK, társalkodónéknak, vagy anyahelyettesnek ajánkozik intelligens szorgalmas nő. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11123

ÖNÁLLÓAN dolgozó francia és angol kabát munkás alkalmazást keres elsőrendű női szabóságban. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11123

ÉRETTSÉGIZETT könyvelő-levelező perfectül tud románul és magyarul, állást keres azonnali belépésre. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11123

HÁZVEZETŐNŐ FELVÉTELIK. Bővebbet Bohus-palota II. kapu I. em. 18. délelőtt 10-12. 10507

ANGOL ÉS FRANCIA női szabóság Womuth J. Str. Baritiu (Rákóczy-utca) 29. Ugyanott férfi munkás felvételik. 10507

MÉRLEGKÉPES könyvelőt keresünk azonnali belépésre. Pályázatok lehetőleg személyesen nyújtandók be. Cím a kiadóhivatalban. 3578

KERESÜNK azonnali belépésre egy fűszer-, vas- és rövidáru szakmában járatos kereskedősegédet, lehetőleg gör. kelvállaló. Onyica și Pavel Chisneiu (Kis-jóné). 3584

KÖNYVELŐNŐ több évt. gyakorlattal állást keres. Szíves megkereséseket "Komoly" jellegre Kelet hírlapirodába kér. 11081

GYORS- és gépirásban gyakorlott komoly irodai erő azonnal felvételik. Cím Kelet hírlapiroda. 11081

Lakás.

ELCSERÉLNÉM belvárosi modern háromszobás lakásomat esetleg nagyobbal. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11122

Vétel és eladás.

EGYSZEMÉLYES fehér hálószoba, prima köszén, fírom cipőkrém oleson eladó. Str. Dimitrie Bolintineanu (Arany János-utca) 1. Fűrészgár mögött. 3579

TEJ elsőrendű naponta házhoz szállítva gazdaságból megrendelhető Bruckner Lipót butorraktárban, Weisz Dávid utóda fűszerüzletében. 11122

ÚJ konyha állópolc, asztal, szekrény, zsírosbödön tyukketrecek, deszkák, széna eladó. Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 3. 3579

KÉZIHIMZÉSÜ: új finom fehérnemű, antik ékszer eladó. Strada Consistoriului (Batthyány-utca) 3. 3581

KÉTKERÉKÜ szivattyuskut eladó. Str. Secerei (Sarlót Domonkos-utca) 20. 3575

AUTÓ üzemképes állapotban eladó, mely sörakktárosok és péküzletek részére kevés átalakítással kiszállításra nagyon alkalmas. Cím a kiadóban. 3573

ZONGORÁT keresek megvételre. Tulajdonosok forduljanak Unió bankhoz Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a. 3574

ELADÓ egy szép kis luxus-autó egy szép fekete fedetű hímő és olcsó gazdasági felszerelés. Cím a kiadóban. 3572

KERÉKPAR erős és jókarban levő eladó. Str. Iosif Vulcan (Kazinczy-u.) 3. 3537

REALISKOLAI I., II., III. osztálybeli, valamint elemi iskolai könyvek eladók. Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 23. I. em. jobb oldal. 520

SZOBABUTOR elutazás miatt minden elfogadható áron eladó. Strada Barbu Delavrancea (Lachner György-utca) 5. 3583

VEHET, eladhat cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyegeket, porcellánokat, antik butorokat a Szépművészeti Szalonban. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Ortu-tay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

ŐSZI IDÉNYRE szövetek, flanelok olcsón beszerezhetők Strasser divatárúházában. (Lutheránus templommal szemben.) 3501

MEGVÉTELRE keresek egy jókarban levő homokfutó kocsit. Klosterneuburgi founrier raktár Strada Muresului (Máros-utca) 4. 3559

Ingatlan.

STRADA ST. GEORGHE (Dezső-utca) 4b) számú ház minden elfogadható áron eladó. 3576

ELADÓ herés telkek Strada Lea Barna (Csutora) és Strada Grivitei (Miklós-utcákban). Értekezni lehet Catea Aurel Vlaicu (Hindenburg-ut) 23. 3577

ELADÓ Str. Mijlocul (Közép-utca) 22. számú ház elfoglalható lakással. 11123

Különféle.

ELVESZETT vasárnap reggel 2 és 3 óra között a városligettől a Str. Anton Mocioni (Orczy-utca), Piața Mihai Viteazul (Ferenc-tér) Str. Horia (Széchenyi-utca), Sárossy-utca, Str. Consistoriului (Batthyány-utca) és Str. Brătianu (Weitzer J.-utcán) át egy értékes hegedű tokkal együtt. Becsületese megaláló illő jutalomban részesül Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 23. a házvezetőnél. 3585

Tel. Interurban 6-68.

Sürgöncim: Carlussen

CAROL LASSEN

nemzetközi szállítási vállalat

ARAD, Strada Alexandri 1. szám

☎ az Aradi Közgazdasági Bank helyiségében ☎

Saját fióktelepei és képviselői Romániában:

Cluj, București, Oradea-Mare, Satu-Mare, Cernăuți, Dej, Timișoara, Sig.-Marmatei, Brașov, Sibiu, Bistrits, Mediaș.

Saját fióktelepei külföldön:

Berlin, Frankfurt a/M., Hamburg, Wien, Bremen, Lübeck, Leipzig, Dresden, Karlsruhe, Passau, Mannheim, Salzburg, Stettin, Chemnitz, Pforzheim, Regensburg, Danzig, Breslau, Offenburg, (Baden), Ulm, a/D, Emden, Proskau, Freiburg in Br., Rotterdam, Flensburg, Köln, Schramberg, Stockholm, Stuttgart, Nürnberg, Schwimingen a N., Göttingen, Schwab-Gmünd, Lissabon, Aachen, Christiania, Kaiserslautern, Worms, Reval, Copenhagen Esbjerg.

Képviseltek az összes nagyobb városokban és európai kikötőkben. Vállal nemzetközi szállításokat. Belföldi szállítások és gyűjtőszállítványok részére speciális osztály. Fuvarlevél felülvizsgálatok a feladó számlájára eszközöltetnek. Szállítványok mindennemű biztosítása. Felvilágosításokkal díjmentesen szolgálunk. 8847

AKI SZERETI

a szép, finom ízlésű

KALAPOKAT,

az oszakis

BORA MARGIT

kalap- és iparművészeti szalonjában menjen, Str. Gheorghe Popa (Ferdinand-utca) 8., ahol illet méltányos árárt rendelhet és vehet. 3582

PERFECT

magyar-német gép-

és gyorsírónt

azonnali belépésre keres timisoarai előkelő részvénytársaság. Ajánlatok:

FEHÉR OLGA

hirdetési irodájába, Timisoara, III. Str. Odobescu (Holló-u.) 5. intézendők.

Külföldi őszi ujdonságaink

MEGÉRKEZTEK

Spira és Beregi

uridivatüzlet, BUDAPEST IV.,

10871 Kossuth Lajos-utca 15. szám.

Cserép

hornyolt és hódifarkú kőtűző minőségben, minden vasúti állomásra szállítható:

POLLAK SANDOR

gőztéglagyára ARAD, Str. Andrei Muresanu (Nádor-utca) 14. 11061

Csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsírmentes, ártalmatlan, rögtön szépít. Széplők, májfoltok, bőrrákák, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megszűnnek. Az arc rozsdás tude hamvas lesz. 10841

Dr. Földes és Hehs Aradon.

Szerszámok

Építkezési vasalások

Technikai áruk

10801 Vashordók

Oberník és Drucker

Timisoara (Temesvár), Józsefváros, Str. I. C. Brătianu (Uri-utca) 12. ez.

A legszebb és legolcsóbb

nyomtatványokat

ARADI KÖZLÖNY

könyvnyomdája készíti.

Legujabb őszi női felöltők
Costümök és ruhák megérkeztek

Külön mértékosztály!

JULIU PLESZ GYULA

ARAD, Strada Pictel Nr. 3, Vörösmarty-u. a Színház épület

női és gyermekruha áruházába hátsó bejárattal szemben. 3330